

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Історичний факультет
Кафедра соціальних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

 Бержанір А.Л.

«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.01 ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань **10 Природничі науки**

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність **101 Екологія**

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма **Екологія**

(назва освітньої програми)

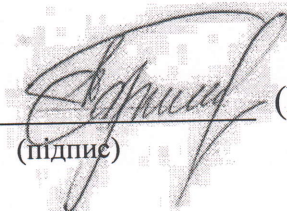
Умань – 2023

Робоча програма з дисципліни «Філософія науки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 101 Екологія.

Розробник: Бержанір А. Л., доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, кандидат соціологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін, протокол №1 від 30.08.2023 р.

В.о. завідувача кафедри
соціальних і правових дисциплін

(підпис) (Бержанір А.Л.)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету.

Протокол №1 від «29» серпня 2023 року.

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

(підпис) (Рожі І. Г.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	очна (денна)	
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	
Курс	I	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, у тому числі:	90	
Аудиторні:	30	
Лекційні	14	
Семінарські / Практичні	16	
Лабораторні	–	
Самостійна робота	50	
Індивідуальні завдання	10	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія» (2023) другого (магістерського) рівня вищої освіти. Галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія.

Мета: вивчення здобувачами філософії науки як сучасної світової традиції філософського осмислення інноваційної сутності наукової діяльності; формування фундаментальних знань про генезис, філософські підстави, сутність і перспективи наукового знання; розкриття аспектів буття науки як соціального інституту і як генерації нового знання; аналіз логіки категоріального мислення, процедур наукового пізнання у сфері філософії науки; формування професійних компетентностей у відповідності до освітньо-професійної програми.

Завдання:

1. Підготовка магістрів із сформованими науково-методологічними установками на основі знання особливостей сучасної науки.

2. Формування теоретико-методологічних уявлень про основні філософські проблеми, структуру і динаміку наукового знання, його соціокультурну детермінацію, філософську інтерпретацію способів обґрунтування і механізмів розвитку.

3. Здатність, використовуючи цілісні системні наукові знання з філософії науки, проектувати і здійснювати педагогічну діяльність.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.

ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретико-методологічні основи філософії науки

Тема 1. Філософські аспекти феномену науки.

Виникнення та еволюція науки. Протонаука. Наука епохи Відродження і Нового часу. Тенденції та закономірності новітньої науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Наукова теорія як найвища форма узагальнення й систематизації знань. Основні елементи системи наукових знань. Роль методології у науковому дослідженні. Проблема істинності наукових знань. Види та ознаки наукового дослідження. Відмінності між теоретичним та емпіричним дослідженням. Значущість фундаментальних наукових досліджень. Особливості прикладних наукових досліджень. Наукова діяльність як інтелектуальна творча діяльність. Організаційна структура науки в Україні. Законодавчі основи функціонування науки. Роль закладів вищої освіти у розвитку науки.

Тема 2. Концептуальні підходи до розуміння сутності філософії науки.

Еволюція та основні концепції філософії науки. Наукові відкриття та їх філософське обґрунтування. Формування поняття «філософія науки». Неокантіанство, феноменологія, неорационалізм, структуралізм як філософська інтерпретація сутності науки. Критерії філософського підходу до науки. Основні аспекти буття науки. Предмет філософії науки. Структура і функції філософії науки. Характеристика моделей взаємовідносин науки і філософії. Розуміння науки як особливого виду знань та пізнавальної діяльності. Епістемологічні характеристики науки. Проблема критеріїв науковості. Достовірність наукових знань і формування наукової істини. Поняття об'єктивної, абсолютної і відносної істини. Основи науки та їх роль у формуванні наукової картини світу.

Тема 3. Методологічні основи процесу формування наукових знань.

Синтетична сутність наукового знання. Необхідність відмежування наукового пізнання і знання від інших форм і рівнів пізнавальної діяльності. Роль мови у поєднанні наукового і буденного знання. Штучні мови. Прогнозування, системність, доказовість як характерні риси наукового пізнання. Поняття інтелектуальної наступності. Проблема критеріїв обґрунтованості знань. Критерій демаркації між науковим і ненауковим знанням та його ознаки. Теорія як форма наукового знання, її особливості, класифікація і функції. Критерії вибору результативних теорій. Характеристика підстав науки як її структурних основ. Структура загальнонаукових знань. Розуміння підстав науки та їх історичного розвитку. Інтерпретація філософських підстав науки. Види філософських підстав науки. Моделі підстав науки у західній філософії.

Тема 4. Філософська інтерпретація структури наукового пізнання.

Сутність, специфіка та форми пізнавального процесу. Визначення гносеології. Об'єкти і суб'єкти пізнання. Діалектичний характер пізнання. Соціальне пізнання, його механізми і види. Роль принципів об'єктивності, пізнаваності, відображення, творчої активності у пізнавальному процесі. Практика як основа пізнання і критерій його істинності. Діалектичний шлях пізнання. Єдність чуттєвого і логічного пізнання. Сутність логічного пізнання. Характеристики відчуття, сприйняття, уявлення, пам'яті як необхідних складових логічного пізнання. Абстракція у логічному пізнанні. Значущість наукового пізнання як вищого рівня пізнавальної діяльності. Методологія та логіка наукового пізнання. Сутність та рівні методології наукового пізнання. Всезагальні, загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Роль матеріалістичної діалектики. Системний, структурно-функціональний і натурний підходи у науковому пізнанні. Місце гіпотез у науковому дослідженні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Філософська інтерпретація інноваційної спрямованості наукової діяльності

Тема 5. Традиції та інновації у розвитку науки

Традиції та інновації як необхідні елементи наукової діяльності. Регулятивна роль традицій у суспільстві. Види традицій. Значущість традицій як засобу передачі повного змісту соціального буття. Розуміння традиційної науки як усталеної парадигми. Етапи розвитку традицій. Визначення схеми розвитку наукового знання. Новації у науці та їх класифікація. Обґрунтування механізмів появи новацій. Сутність взаємозв'язків наукових традицій та інновацій. Інновації як головний стимул соціального прогресу. Обумовленість розвитку наукового знання екстерналістськими та інтерналістськими чинниками і їх гармонійне

функціонування. Інноваційність і трансформація суспільних відносин. Особливості сучасного етапу розвитку науки. Визначення принципу глобального еволюціонізму. Значущість розробки нових стратегій наукових досліджень. Характеристика взаємодії процесів інтеграції та диференціації у постнекласичній науці. Зближення внутрішнаукових, міждисциплінарних зв'язків і практичної діяльності як умова сучасного розвитку науки.

Тема 6. Динаміка науки і процеси продукування нового знання

Взаємозв'язок науки і суспільства у сучасному світі. Сутність економіки знань, її основні ознаки. Риси науки ХХ–ХХІ століть. Відповідальність учених перед суспільством. Значущість науки як провідного елемента суспільства. Поняття про національну інноваційну систему. Наука як відкриття. Соціальні аспекти науки. Динаміка науки як процес створення нового знання. Специфіка динаміки науки. Характеристика моделей розвитку науки. Вплив економічного детермінізму на рівень і ефективність наукових досліджень. Кумулятивістський підхід до проблеми зростання наукового знання. Еволюція та революція в науці. Специфіка наукової революції як докорінної якісної зміни в науці і як перебудови дослідницьких стратегій. Поняття «глобальна наукова революція» та її характеристики. Прогностична роль філософського знання у розвитку науки. Включення нових наукових знань у соціокультурний процес.

Тема 7. Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності

Філософське розуміння інновації як явища і процесу. Інновація як цілеспрямована зміна у функціонуванні системи. Інновація та проблема розвитку. Визначення інноваційної діяльності. Культурологічна сутність інновації. Характеристики етапів інноваційного процесу. Інноваційний цикл і його ознаки. Теоретико-методологічні основи інноваційних процесів в освіті. Педагогічна інноватика як сфера науки, що вивчає процеси розвитку освіти. Об'єкт і предмет педагогічної інноватики. Значущість особистісного чинника у педагогічній інноватиці. Поняття життєвих циклів інновацій в освіті. Інноваційне сприйняття, його передумови і чинники. Сутність методології педагогічних досліджень. Системний підхід у сучасній методології науки. Характеристики і види систем. Об'єкт інновацій як система.

Тема 8. Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності

Філософська концепція творчості. Розуміння творчості як процесу прийняття нестандартних рішень. Проблема творчості у філософських концепціях. Філософська інтерпретація передумов творчості. Творчість як здатність людини шляхом конструювання нового удосконалювати свої здібності відображення. Біосоціальна еволюція людини і творчість. Визначення головної ознаки творчості. Класифікація форм творчої діяльності. Взаємозв'язок духовно-теоретичної творчості з наукою і

філософією. Проблема моралі у науковій творчості. Характеристика етапів творчої діяльності. Роль інтуїції у розвитку творчого процесу. Передбачення і наукове прогнозування. Трактатування передбачення філософією. Класифікація передбачень. Відмінності між емпіричним і науковим передбаченнями. Логічна структура наукового передбачення. Види і типи прогнозів. Характеристика методів прогнозування.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна) форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	ср	л		п	лаб.	інд.	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи філософії науки												
Тема 1. Філософські аспекти феномену науки	10	2	2	–	–	6						
Тема 2. Концептуальні підходи до розуміння сутності філософії науки	10	2	2	–	–	6						
Тема 3. Методологічні основи процесу формування наукових знань	10	2	2	–	–	6						
Тема 4. Філософська інтерпретація структури наукового пізнання	10	2	2	–	–	6						
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8	–	–	24						
Змістовий модуль 2. Філософська інтерпретація інноваційної спрямованості наукової діяльності												
Тема 5. Традиції та інновації у розвитку науки	10	2	2	–	–	6						
Тема 6. Динаміка науки і процеси продукування нового знання	10	–	2	–	–	8						
Тема 7. Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності	10	2	2	–	–	6						
Тема 8. Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності	10	2	2	–	–	6						
Разом за змістовим модулем 2	40	6	8	–	–	26						
Усього годин	80	14	16	–	–	50						
Модуль 2												
ІНДЗ	10	–	–	–	10	-						
Усього годин	90	14	16	-	10	50						

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна (денна) форма	
1.	Філософські аспекти феномену науки.	2	
2.	Концептуальні підходи до розуміння сутності філософії науки.	2	
3.	Методологічні основи процесу формування наукових знань.	2	
4.	Філософська інтерпретація структури наукового пізнання.	2	
5.	Традиції та інновації у розвитку науки.	2	
6.	Динаміка науки і процеси продукування нового знання.	2	
7.	Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності.	2	
8.	Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності.	2	
Всього		24	

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		очна (денна) форма	
1.	Наука як важливий чинник суспільного розвитку: Проілюструвати на прикладах значущість науки для прогресивного поступу країни.	6	
2.	Значущість філософії науки для інтерпретації сутності пізнавальної діяльності: Показати роль філософії науки у процесі наукового пошуку.	6	
3.	Теоретико-методологічні принципи наукових пошуків: Обґрунтувати фундаментальні підходи до здійснення наукових досліджень.	6	
4.	Роль структурних елементів наукового пізнання для результативності науки: Показати приклади застосування інструментарію у процесі наукової діяльності.	6	
5.	Специфіка і єдність традицій та інновацій у науковій діяльності: Визначити взаємозв'язок традицій та інновацій у науці.	6	
6.	Динаміка науки як іманентна якість науково-технічного прогресу: Проаналізувати тенденції НТП.	8	
7.	Роль методології інноваційної діяльності у науковому пізнанні: Показати значущість методології інноваційної діяльності.	6	
8.	Творча діяльність як передумова інновацій:	6	

	Обґрунтувати взаємозалежність творчості та інновацій.		
Всього		50	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Філософія науки» – це вид науково-дослідної роботи здобувачів, яка містить результати дослідницького пошуку і відображає рівень їх навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчальної дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у реферативній формі. Зміст ІНДЗ: завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі використання знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і практичних занять.

Перелік тем індивідуальних навчально-дослідних завдань для здобувачів

1. Співвідношення науки і філософії.
2. Зв'язок філософії науки з іншими галузями філософського знання.
3. Традиціоналістський і техногенний типи цивілізаційного розвитку.
4. Цінність наукової раціональності.
5. Функції науки у житті суспільства: наука як світогляд та продуктивна і соціальна сила.
6. Становлення перших форм теоретичної науки. Антична логіка.
7. Формування науки як професійної діяльності. Виникнення організованої науки.
8. Технологічні застосування науки.
7. Становлення соціальних і гуманітарних наук.
8. Світоглядні підстави соціально-гуманітарного дослідження.
9. Гіпотетико-дедуктивна концепція становлення теоретичного знання.
10. Логіка і методологія науки.
11. Історична мінливість механізмів породження наукового знання.
12. Взаємозв'язок логіки відкриття і логіки обґрунтування.
13. Проблемні ситуації в науці.
14. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.
15. Соціокультурні передумови наукових революцій.
16. Зближення ідеалів природничо-наукового і соціально-гуманітарного пізнання.
17. Етика науки, її філософські підстави.
18. Комунікативність як доказ соціокультурної сутності наукового пізнання.
19. Роль науки у подоланні сучасних глобальних криз.
20. Еволюціонізм як основа сучасної наукової картини світу.
21. Проблема державного регулювання науки.
22. Становище науки у сучасному світі.

9. Методи навчання

З метою формування професійних компетенцій активно впроваджуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення освітнього процесу:

- словесний метод (лекція, евристична бесіда);
- практичний метод (семінарські заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- новітні інформаційні методи у поєднанні з комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо).

10. Методи контролю

Оцінювання знань з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного контролю і підсумкового контролю знань (**екзамена**).

Об'єктом оцінювання знань є програмний матеріал навчальної дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня оволодіння здобувачами конкретних тем. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних навчально-дослідних завдань (рефератів), контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Під час контролю систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінці можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність під час обговорення питань, що винесені на заняття тощо.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці можуть підлягати: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, підготовка реферативних матеріалів тощо.

Розподіл загальної кількості балів, за якими оцінюється вся поточна робота, форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання, визначаються робочими програмами і доводяться до відома здобувачів на початку семестру.

Здобувачам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій) і досягли значних результатів, можуть додаватись додаткові бали за результати поточного контролю з відповідної дисципліни.

Результати поточного контролю знань здобувачів вносяться до журналу обліку роботи академгрупи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з навчальної дисципліни.

Відповідно до видів контролю набутих здобувачем знань та вмій передбачається використання поточних оцінок, а також підсумкової (залікової) оцінки. Підсумкова оцінка визначається в балах як сума підсумкових модульних оцінок, отриманих за засвоєння усіх модулів.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
6 балів	Здобувач має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття; володіє гнучкими знаннями не лише в межах вимог навчальної програми, але й використовує додаткові матеріали, аргументовано застосовуючи їх у різних ситуаціях; уміє знаходити інформацію та аналізувати її; ставити і розв'язувати проблеми, у командній роботі займає лідерські позиції; виступаючи з доповіддю на практичному занятті, вміло організовує дискусію між учасниками заняття; вільно тримається перед аудиторією; дотримується культури мовлення.
5,5 балів	Здобувач добре володіє вивченим матеріалом у межах програми, застосовує знання під час вирішення практичних завдань, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією, має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття, бере активну участь у командній роботі, в обговоренні питань практичного заняття та виступає з доповіддю, але відчуває скованість перед аудиторією, під час доповіді користується конспектом.
5 балів	Здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, вміє працювати в команді, дотримується послідовності у викладенні матеріалу. Разом з тим, у відповіді допускає неточності, окремі відповіді на питання практичного заняття відсутні, відчуває скованість перед аудиторією, читає з конспекту та допускає порушення правил ділового мовлення.
3–4 бали	Здобувач бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, має елементарні, фрагментарні уявлення про об'єкт вивчення теми, працює в команді, але повної розгорнутої відповіді на всі питання практичного заняття немає, не дотримується культури мовлення.
1,5–2 бали	Здобувач бере участь в обговоренні питань практичного заняття, але немає розгорнутої відповіді на питання практичного заняття, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення теми, не дотримується культури мовлення.

Додаткову кількість балів здобувач може отримати за інші (додаткові) види роботи на практичному занятті (виступ з науковою

доповіддю, аналіз змісту самостійно обраного наукового джерела, підготовка матеріалів для науково-практичного заходу тощо).

Критерії оцінювання завдань для самостійної роботи

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2 бали	Здобувач дав обґрунтовані, глибокі й теоретично правильні відповіді на всі поставлені завдання; робить логічні висновки та узагальнення, демонструє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певні питання; використовує належний інструментарій; демонструє знання законодавчих і нормативних актів питання, що розглядається
1,5 бали	Здобувач дав правильні відповіді на поставлені завдання; робить логічні висновки та узагальнення, показує здатність аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певні питання; використовує належний інструментарій; демонструє знання законодавчих і нормативних актів питання, що розглядається; але здобувачем допущені 1-2 незначні помилки
1,0 бали	Здобувач володіє знанням матеріалу на рівні вимог, наведених вище, але у розкритті змісту завдань ним були допущені певні помилки, завдання виконані фрагментарно, питання пропрацьовано недостатньо глибоко, у занадто стислій формі
0,5 бали	Здобувачем у розкритті змісту завдань були допущені суттєві помилки; завдання викладені поверхово або здобувач зовсім не виконав поставлених завдань

Додаткову кількість балів здобувач може отримати за інші (додаткові) види роботи на практичному занятті (виступ з науковою доповіддю, аналіз змісту самостійно обраного наукового джерела, підготовка матеріалів для науково-практичного заходу тощо).

Оцінювання виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується під час підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів з дисципліни.

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Якість оформлення ІНДЗ	0–2
2.	Логічність і послідовність викладення матеріалу	0–4
3.	Повнота розкриття теми	0–4
4.	Самостійний і творчий підхід до аналізу проблеми, яка досліджується	0–5
5.	Грамотність тексту	0–2
6.	Посилання на першоджерела	0–2
7.	Ґрунтовний висновок	0–2
8.	Своєчасність здачі ІНДЗ	0–1
Загальна кількість балів		24

Здобувач також має можливість отримати додаткові бали (інші види робіт) за наявності результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (стажування, тренінги, участь у конференціях, семінарах тощо).

**Критерії оцінювання результатів навчання
(знань, умінь, навичок та компетентностей)**

Оцінки	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Здобувач має глибокі, міцні і системні знання навчальної дисципліни, вміє синтезувати знання із окремих тем; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь Здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, системністю узагальненості знань.	Здобувач самостійно орієнтується в потоці інформації з дисципліни; здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При підготовці до практичних занять Здобувач дотримується всіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній В, С, 75 – 89; дуже добре, добре	Здобувач знає і може самостійно визначити основні ідеї і категорії навчальної дисципліни; може синтезувати знання із окремих тем, давати точні формулювання. Здобувач може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Здобувач самостійно виконує завдання, передбачені програмою дисципліни, володіє базовими навичками обґрунтувати застосування основних положень курсу, пов'язати їх із власною дослідницькою та професійною діяльністю, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. При виконанні завдань практичних занять Здобувач може самостійно виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки
Достатній, Д, Е, 61 – 74, задовільно, достатньо	Здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення навчальної дисципліни; допускає неточні і не повні відповіді, не чітко їх формулює, робить окремі помилки у відповіді, але може їх усунути під керівництвом викладача, недостатньо володіє термінологією.	Здобувач може виконувати найпростіші завдання, але не спроможний самостійно висвітлити загальні питання; робить висновки, але не розуміє як застосувати теоретичний матеріал у науково-дослідницькій та професійній діяльності.
Початковий, Fх, F 1 – 60, незадовільно	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями щодо курсу, який вивчається. У відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач	Допускає істотні помилки, невпевнено, з великими утрудненнями виконує практичні завдання.

	знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення.	
--	--	--

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання і самостійна робота										ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	T8	МК2			
6	6	6	6	9	6	6	6	6	9	24	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсової роботи, практики
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
69–74	D	задовільно
60–68	E	
35–59	FX	
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Бержанір А. Л., Запорожець М. О., Кожушко Т. В. Філософія науки та інновацій : навч посіб. Умань : Візаві, 2022. 201 с.
2. Дротянко Л. Г., Ороховська Л. А., Ягодзінський С. М. Філософія наук і інновацій : практикум. Київ : НАУ, 2019. 60 с.
3. Ісакова О. І., Щербакова Н. В. Філософія науки : навч. посіб. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2019. 227 с.
4. Кравчук Л. В. Філософія і методологія науки : посібник. Тернопіль : ТНМУ : Укрмедкнига, 2019. 271 с.
5. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
6. Основи наукових досліджень (в контексті медіаосвіти) / Уклад.: А. Л. Бержанір, І. Д. Фицик, С. С. Бондар. Умань : Візаві, 2021. 159 с.
7. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.

8. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
9. Сіверс В. А. Філософія науки : навч. посіб. Київ : Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, 2017. 147 с.
10. Сторожук С. В., Гоян І. М., Данилова Т. В., Матвієнко І. С. Філософія науки : навч. посіб. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2017. 588 с.
11. Філософія науки : підручник / за ред. І. С. Добронравової. Київ : Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2018. 255 с.
12. Філософія освіти і науки : навч. посіб. / відп. ред.: І. С. Алексейчук, Л. І. Мозговий ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. Слов'янськ : Вид-во Маторіна Б. І., 2019. 365 с.
13. Ханстантинов В. О. Філософія науки : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 188 с.
14. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки : підруч. для аспірантів усіх спец. Харків : ХНУРЕ, 2017. 177 с.
15. Goldman A.I. Epistemology and cognition. Harvard University Press, 1986. 437 p.
16. Kuipers T. General Philosophy of Science : Focal Issues / Theo Kuipers. Amsterdam; London : North Holland, 2007. 714 p.

Допоміжна

1. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. № 2 (7). С. 299–307.
2. Бержанір А. Л. Формування творчої компетентності як передумови інноваційної діяльності майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 2 (7). С. 299–308.
3. Бержанір А. Л., Запорожець М. О. Особливості формування навичок філософського аналізу науки у здобувачів PhD програм. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 8(10).
4. Бержанір А. Л. Сутність процесу формування навичок проектної діяльності у здобувачів PhD програм. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. 2022. Вип. № 11(16). С. 10–18.
5. Бержанір А. Л. Роль інноваційної політики держави у розвитку бізнесу. Інноваційна модель розвитку: тенденції та перспективи економічної трансформації : колективна монографія. за ред.: В. Ф. Беседіна, А. С. Музиченка. Умань : ФОРМ Жовтий О. О., 2014. С. 11–16.
6. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 122–125.
7. Бержанір А. Л. Інституційне становлення соціально відповідального бізнесу в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 40. С. 30–34.

8. Вашкевич В. М. Світоглядно-філософські основи науки і проблема демаркації. *Гілея*. 2017. №126. С. 238–243.
9. Вітвицька С. Інноваційність у підготовці докторів філософії. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Суми, 16–17 квіт. 2019 р. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Т. 1. С. 101–104.
10. Діденко Л. Філософія та наука: антроподолучання до світу. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2017. №14. С. 43–49.
11. Запорожець М. О. Філософія та соціологія освіти. Умань : Жовтий О. О., 2017. 455 с.
12. Капіца В. Ф. Філософія науки і ноосферо-наукові інновації в мисленні і пізнанні : монографія. Кн. 1. Кривий Ріг : Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2016. 623 с.
13. Капіца В. Ф. Філософія науки як ноосфера інноваційного мислення і ноо-пізнання : монографія. Кн. 2. Кривий Ріг: Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2018. 797 с.
14. Капіца В. Ф. Філософія науки: інноваційна методологія та епістемологія ноосферного зросту знань : монографія. Кн. 3. Кривий Ріг : Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2018. 731 с.
15. Лукашук М. А. Особистість як суб'єкт освітніх інновацій. *Гілея*. 2018. №132. С. 286–291.
16. Пахомова Л. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до використання інноваційних технологій у професійній діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Харків, 2020. 315 с.
17. Савицька І. М. Сучасні проблеми філософії освіти в контексті традицій та інновацій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/5866>.
18. Супрун А. Г., Чухачова В. О. Творчість як основний елемент інновацій у науці та освіті. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/5867>.
19. Філософія педагогічної культури / Уклад.: Л. Б. Мартиненко, О. В. Гончарова Умань : Візаві, 2018. 302 с.
20. Leydesdorff, Loet. The evolutionary dynamics of discursive knowledge: Communication-theoretical perspectives on an empirical philosophy of science. Springer Nature, 2021.
21. Leydesdorff, L. (2021) The Evolutionary Dynamics of Discursive Knowledge. Communication-Theoretical Perspectives on an Empirical Philosophy of Science, University of Amsterdam, Amsterdam, NoordHolland, The Netherlands.
22. Burmaoglu, Serhat; Sartenaer, Olivier; Porter, Alan. Conceptual definition of technology emergence: A long journey from philosophy of science to science policy. *Technology in society*, 2019, 59: 101126.

14. Інформаційні ресурси

1. Центральна наукова бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/>.
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
3. Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>.
4. Бібліотека Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича. URL: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/>.
5. Електронні ресурси наукової бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини. URL: http://udpu.org.ua/viewpage.php?page_id=79.
6. Студентська електронна бібліотека. URL: <http://chitalka.info/>.
7. Українська електронна бібліотека підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>.

Викладання дисципліни підкріплено курсом, розміщеним у Інформаційно-освітньому середовищі для студентів денної та заочної (дистанційної) форм навчання УДПУ за посиланням <https://moodle.dls.udpu.edu.ua/enrol/index.php?id=7192>.